

Algiri sebek Áp-tÁse.

Hozzájadt: hajás mester
2007. január 25. Csütörtök 18:37
Utolsó frissítés 2009. november 14. Szombat 10:27

A hajás Áp-tÁsÁnek egy internetről letöltött terv alapján kezdtem hozzá, a cikkben az eddig megszokott mádon, "IÁp-srÁ-l-IÁp-sre" mutatom be a hajás Áp-tÁsÁt.

2005 novemberében kezdtem el egy algéri sebek Áp-tÁsÁt F. Chapman terve alapján. A terv itt látható, az internetről letöltöttem le, Ás egy digitális másolatot nyomtatattam ki 1: 50 méretarányban. A rajzon az eredeti IÁptÁk van adva svéd, angol Ás francia lábban, ebből kell Átszámolni metrikus mértékre.

Ráviden a hajás-pus tÁrtÁnetÁbÁ: barbareszk kalások fejlesztették ki a XVII szd. elején a fÁldkÁzi tengerei gÁj, a tÁzerÁ fokozása Árdekben, megtartva az evezés használat lehetőséget, Ás használják a XIX szd. kÁzepén. Ájtette a spanyol Ás a francia haditengerészet is. Nem csak hadi, de kereskedelmi forgalomban is elfordult. Az Áp-tÁsÁ szokásos lamellás Ásszerakás mádszerrel indult, a terv alapján megrajzoltam a gerinc Ás borda sablonokat ezeket papír-rbÁ kivÁgtam Ás az alaplemeze tapÁtarasztÁval ráragasztottam, ez a mádszer sokkal pontosabb kivÁgÁst biztosít, mint a szokásos karbon papír-ros ÁtmÁsolás. Árdekességképpen elmondom, hogy a bordasablonok kidolgozásán szÁjmÁ-tÁgÁpet hasznÁltam, a rajzokat scanneltem, kettÁvÁgtam, tÁkrÁztem, majd Ájra illesztettem, ez Ágy sokkal pontosabb elÁjárás mind a fÁloldal karbon papiros ÁtmÁsolás. Persze ez egy tÁrelemjÁtÁk, mert ahhoz hogy pontosan illeszkedjen, szÁksÁg van a scannelÁs után egy-kÁt fokos forgatÁsra, Ás a scannelÁsnÁl is el kell talÁlni a megfelelő bontÁst ahhoz, hogy a máret ne vÁltozzon. Mivel a bordarajz a palÁnkozott máreteket adja meg ebből a palÁnk vastagsÁgÁt - nÁlam 1mm - le kellett venni. A lamellák kivÁgÁsa után a papírt lemosÁssal eltÁvolÁtottam, a hajás vÁzÁt ÁsszeÁllÁtottam, Ás a gÁrbÁÁleteknek megfelelően lecsiszoltam. VigyÁzni kell arra is, hogy a hajás elején Ás vÁgÁn, ahol a vÁ-zvonal hajÁsa nagy, a bÁvÁÁ oldalon megfelelő rájhagyÁssal dolgozzunk, kÁlÁnben a palÁnkna nem lesz megfelelő a felfekvése.

Az Áp-tÁsÁ korai fÁzisÁrÁl nincs kÁp, mert akkor még nem volt digitális gép, ezÁrt csak szÁbeli beszÁmolás. A gerinclemez kiszabÁsÁnÁl a gerincet figyelmen kÁ-vÁÁ hagytam, az csak kÁsÁbb kerÁÁ felragasztÁsra. Ezután kÁvetkezett a fedÁlzet palÁnkozÁsa, majd a mellvÁdet tartÁ bordák elkÁszÁ-tÁse, ehhez egy tartÁkeretre volt szÁÁ ami a sÁlya hosszÁra csavarozott kÁt fÁggÁleges, a felsÁ rÁszÁn a mellvÁd Á-vÁnek megfelelően ledolgozott rÁteglemez bÁl Ás az erre szÁgezett vÁ-zsintes tartÁlemezbÁl Ájlt, aminek kÁzepÁt a mellvÁd felsÁ vonala szerint kivÁgtam, a bordák helyén kis bevÁgÁsokat alkalmaztam. A bordákat ezekbe illesztve a fedÁlzethez ragasztottam. Ezután a kÁtoldali ÁgyÁ fedÁlzet kÁvetkezett. HasonlÁan oldottam meg az orr Ás a tat Áp-tÁsÁt is.

Mivel a hajás nem kitbÁl ÁpÁl a megfelelő nyersanyag elÁteremtÁsÁrÁl magamnak kellett gondoskodni, a bordákat Á gerinclemez kÁ-sÁrletkÁppen - sokaknak talÁjn megdÁbbentÁ mádon -5 mm-es laminÁlt padlÁbÁl kÁszÁtettem, tÁkÁletesen bevÁjt, kissÁ nehÁz fÁrÁszelni, de csiszolni annÁl kÁnnyebb Ás a palÁnkozÁs után semmi nem láj belÁle. A tÁbbi anyag vÁrtÁs bÁÁk, ami rÁgi kiselejtezett irodabÁtorokbÁl szÁrmazik, valamikor még fÁbÁl gyÁrtott azokat. Marjai is ezt ÁjÁnlotta. Sajnos a kÁszlet lassan kimerÁl. A feldolgoÁshoz kell nÁhÁny alapgÁp, amit máj bemutatam egy korÁbbi cikkben. A bordÁzatra egy rÁteg palÁnk kerÁÁlt, 1mm vastagsÁgÁ, 4mm szÁles, 120 mm hosszÁ csÁ-kokbÁl, de a vÁgeken természetesen elkeskenyednek, szÁlesednek Ás rÁvidÁÁlnek a szÁksÁg szerint felrakÁs kÁvetkezÁ, a máretre vÁgott palÁnkot vÁzbe Ájtattam, Ágy nagyon kÁnnyen hajlik. Az ÁlÁt Ás a kÁzt bordákat faipari ragasztÁval bekentem, a kÁt vÁgÁt pedig pillanat ragasztÁval ragasztottam, majd megfelelő hÁmÁrsÁkletekre beÁllÁtott vasalÁval a helyén szÁjÁtottam, Ágy tÁkÁletesen idomul a felÁÁle, a ragasztÁ kÁtÁ zavarja, sÁt elÁsegÁti, hogy az anyag nedves. Arra kell nagyon vigyÁzni, hogy a bordák kÁzt a vasalÁt ne nyomjuk erÁsen, mert a palÁnk akkor belapulhat. A szÁgeztÁs ennÁl a máretarányánál megvalÁsÁthatatlan, kÁpzeljÁ¼ el, e cm-es szÁgefj a maketten 50- szer kisebb, 0,4 mm lenne.

Ásjabb kÁpek az Áp-tÁsrÁl:

Á

A továbbiakban kevesebb szöveg lesz, az Áp-tás folyamatát inkább képekben szeretném bemutatni.

{mospagebreak title=2.rész}

A cikk első részét azzal zártam, hogy az Áp-tás további folyamatjáról is beszámoló cikket fogok megjelentetni a lapombajain. Nos elérkezett az a pillanat, amikor azt hiszem, ezt érdemes megtennem.

Következzen először néhány távlati kép:

A hajás Áp-tás famunkáiban semmi olyan nem volt, amit mások már ne látnak volna meg, úgyhogy azzal nem foglalkozom. A festéshez nincs valami nagy örökem, és főleg is tőle, mert ha ekkor az ember elront valamit, azt már lehet kijavítani. Ágy érzem most se nagyon remekeltem, először azt gondoltam, hogy csak pácolok és lakkozok, de a pácolás után olyan foltos volt a hajás oldal, hogy visszatértem a festéshez. Nem tudom, mások hogyan csinálják, nekem ez a pácolás sose jár be. A festés után, a festett és natúr részeket egyaránt matt fényű, hígított lakkal ecseteltem aranyozás volt a legkellemetlenebb, mert a festék olaj bázisú volt, beszívórgott a maszkolás alá, és ráadásul napok kellett várni mire megszáradt.

Á

Á
Á

Á%os nÁhÁny kÁzeli kÁp:

Á
Á

Á
Á

Ami azt illeti fÁnykÁpÁsznek se vagyok igazÁn valami nagy tehetsÁg, sose sikerÁl igazÁn jÁ kÁpeket kÁszÁ-teni. tÁ sÁtÁt, vagy tÁ vilÁgos, vagy Áletlen, Ás mindig Áppen ott van ÁrnyÁk, ahol nem kellene.

ValÁszÁ-nÁ± a vaku a fÁ bÁnÁs, Ás termÁszetes fÁnyben biztosan jobb lenne, de hÁt egy panelban hol van termÁszes fÁny.

Ebben az ÁllapotÁban a hajÁtest mÁjr csaknem teljesen kÁsz, mÁg a tatsÁtor vÁzÁjt kell elkÁszÁ-teni, Ás a taffelÁpÁ-tmÁny oldalÁra, az ÁgyÁ° lÁ'Ásek alÁ jÁjn mÁg mindkÁnt oldalon 6db dÁ-szÁ-tÁ' tÁbla, ami sajnos a terv kidolgozva, arra nekem kell valamifÁle arabeszket kiÁtlenem. De ezeket majd csak kÁsÁ'bb fogom megcsinÁjni, kell valami vÁltozatossÁig a munkÁjban.

Áopp ezÁrt most ÁttÁrek az Ágyuk elkÁszÁ-tÁsÁre. Kell 4db elÁ'renÁzÁ' 12 fontos, 16 db oldalra nÁzÁ' 6 fontos, Á fontos a taffelÁpÁ-tmÁnyre, Ágyhogyl lesz mivel foglalkozni az elkÁvetkezendÁ' tÁli estÁken. Azt, hogy mikÁpp gyÁrt mÁg nem dÁntÁttem el, valamikor kÁ-sÁrleteztem ÁlomÁntÁssel, nos akkor nem valami jÁl sikerÁlt, most Ájra megprÁbÁlom, ha nem jÁn be, akkor esztergÁlyozom fÁbÁl, mert fÁmesztergÁjm nincs.

TehÁt valÁszÁ-nÁ±leg januÁr is lesz mÁjr, mire a kÁvetkezdÁ' rÁsz sorra kerÁlhet, addig is mindenkinek jÁ ÁpÁ-tÁst.

hajÁmester

{mospagebreak title=3. rÁsz}

Jácskáján megkésve, aminek okairól nem akarok írni, folytatom a sebek áprós-társának bemutatását, ami az ügyek elkészítéséről szól. Ez annak is komoly munka, aki ehhez megfelelő gépekkel rendelkezik, hájt még az olyannak, aki ehhez semmi sincs. Mit tehet? Elkészítette, ha van hozzá egy alkalmas ismerős, vagy készen megvárja, vagy valahogy megkésze vele.

En ezt csináltam. Először próbálkoztam az alomintéssel. Köt probléma adódott, az alom felhúléte túl durva lett még talán le lehetett volna csiszolni, de az intécsbe nem tudtam megfelelően készpontos furatot készíteni. Furat nélkül az ügyös meg semmilyen.

Esztergálni fűzőt, csak ez maradt, mert ehhez egy eszközt otthon is össze lehet barkácsolni. Mint ezt itt.

Az alapja egy falpra ragasztott műanyagcsigás kisgép, aminek fejébe egy levágott fejű facsavart fogtam, vele szembe tartva csigás egy L alakúra összeállított fa lapba szilvesztett jütők villanymotor tengelye. Egy készmasztás lemez kész. Túl sokat nem akartam vele bajlódni, ezért csak ideiglenesen lett ragasztva az egysz pillanatszerűtákkal. Megelőző vastagságú fa db-ot levágtam az alapanyagot, a köt végébe szűkséges vastagságú fűrészvel befűző egyik felét behajtottam a facsavarba, a másikat a villanymotor tengelyére húztam és májra indult is az esztergályozás. A furat készpontos lett. A köt csigás egybeesésének a pontossága nem olyan fontos, mert a kész is kőzzel kell vezetni. Az elkészült ügyös oldalát ártam és egy vkony rődből levágott csapot vertem bele. Most májra csigás bronz szálra akról festékkel kellett lefesteni és kész. Persze nem olyan ítványos mint a fém, de ha jól megvázzuk fémbe a esztergályozott ügyös sem éppen tökéletes másolata a korabeli ívegeknek. Itt mindenféleképp a precizitás lenne a jés, de házilag kivitelezhetetlen.

Az ügyőtalpak elkészítéséhez az itt írtatás fém sablont készíttettem. Ezt egy megfelelő vastagságú ra elkészítésemre, egy krokodil csipesszel ragasztottam, a szabad végénél satuba szorítottam, a hozzáírhatható részen lombfűrésszel körbe vágtam, aztán tűreszelővel kiigazítottam, majd kivéve a satuból a másikat oldalánál befogtam. A gy megmunkálva befejeztem. A kerekeket a csigákhoz hasonlóan mádon esztergályoztam, az összeragasztás meg előléttebb nehézséget nem okozott, ahogy a tengelyek elkészítése sem. Aztán pácolás, és a csigák felhúléte a lafettára. Itt a szűgnek elő kell írni, mert előlétben beverhetetlen, vagy mindent szétrepeszt. Hogy miért nem festetem párosra az ügyőtalpakat? Mert úgy gondoltam, ez egy kaláshajás, ráadásul berber, és nem valószínű, hogy mindenben körvették az európai szokásokat.

Az ügyük felrakása a fedélzetre nem jelentett igazán nagy munkát, mert a tervből teljesen nyilvánvaló, hogy fixre voltak kötve és nem rendelkeztek vontatásos kőttelekkel, azaz nem lehetett előre hátra mozgatni őket. Akkor hogyan írták? Nos a korán íthajolva, ami nem lehetett valami kellemes elfoglaltság egy ítkőzet hevőben. Azért volt mindez gy, mert a mozgatáshoz nem volt előg hely. Ezért nincs ügyőablak sem.

Végül a hűny kőp a hajásról, melyen májra rajta van a tájtor vőza, és a taffelőp-tőny oldaldőse is. Ez főkifaraghatatlan volt. Ezt az egyszerű dőst vkony rőzdről hajlőtgattam és aranyfestéssel ellőtvő, az oldallapok ragasztottam, nem éppen a legjobban sikerőlt.

Á

Â Ezek a képek kiss  jobbak mint az előzőek, mert természetesen f nyben készültek,  s megtanultam azt is, hogy a felbontással nem szabad dolgozni, mert ez olyan hatást kelt, mintha nagy t  alá helyzen nk a haj t, ami  gy a részletekben már nem valami szép képet mutat. A képélesség még mindig nem a legtökéletesebb.

Az építésben már jóval előbbre tartok, a vitorlákat megvarrtam, most készülnek a vitorla rudak. A befejező cikkem fog sz lni.

 cedv zzlettel: haj mester

 

{mospagebreak title=4.r sz} 

Ebben a részben a vitorlázat elkészítéséről, a k t lfon sr l, a haj ra való felszerelésről tájékoztatom az

Megfigyeltem, a haj  p t sr l sz l  cikkek nem sokat foglalkoznak ezzel a t m vel, ezért a bemutatást most b veszem az előző részekhez képest.

 

A hajó vitorl zata az alábbi tervrajz szerint k sz l t 

Â

Â

Ez egy spanyol sebek vitorla tervezete, de mivel a hajás 80 %-ban megegyezik az algá-ri sebekkel, a vitorlázatot is bizonyára hasonlász volt.

Â

A vitorlázatot szánáshoz a rozsdavárás szánt viltasztottam, ami Mediterráneumban elággá elterjedt volt, ahogy az tál korabeli festményen is láthatás. A kalászok fáláttább kedvelták ezt a balás szint, ami májr a látványával fálelmet keltett. Kász-táshoz legjobb a sokat használt, agyonmosott pamutvászon. Ebben a szánben nem volt, ezért ájat kellett vásárolnom, de a felhasználás elátta forrás vászben alaposan kifáztem, ami csákkentette a merevságot. Az alábbiakban tatvitorla elkász-tását láthatjuk

Â

Â

A vitorla kiszabásához a tervrajzról májsolatot kász-tettem egy papárlapra. Erre rárajzoltam a beszegáshoz szánt kátszeri felhajtáshoz 10 mm-t. Ez az anyag vastagságitás félágg, a vastagabb anyagnál tábbet, a vákonyabbnál kevesebbet kell. A vitorlacsák-kok varási vonalait is ábrázoltam, ami megkánnyá-ti majd a további munkát. Ez a szabásminta.

Â vásznat kemény-tás vászbe áztattam, majd finoman kivasaltam. Ettál a vászon merev lesz, ami megkánnyá-ti áspontosabbá teszi a szabást. A szabásmintát a vászonra helyezve, náhány ponton ragasztás szalaggal a vászonhoz rálgá-tve, puha, 2B-s, tompa hegyá ceruzával ásp egy vonalzával elágeztem a kárrberajzást. A szabásmintát az anyagról leváve, a hiányzó rászeket kieszá-tettem Arra is figyelni kell, hogy az anyag szávási vonalai megfelelően essenek. Ezt kálánsen a hájromszág alakó vitorláknl lehet elszáni.

A kávetkezé lápásben varásáppel vágigvarrtam a vitorlacsák-kokat imitálás vonalat, majd já áles ollával kárrbevet a rajzot. A vitorla hosszabb oldalánál pontosan a szabási vonal mentán, a tábbi rászen kb. olyan 2 cm ráhagyással. Ez azért kell, nehogy a kásábbiek során kellemetlen meglepásben legyen rászánk azáltal, hogy nem lesz elegendá anyag. A felhajtás, a varás során az anyag házádik. Az utolsó oldal beszegáshonál nem biztos, hogy az eredetileg rajzolt vonalon adja ki a megfelelő alakot, ezért minden beszegás után a szabásmintával ellenárizzá, ásh ha kell, a rajzot másdosájuk. A sablonról természetesen a májr beszegett oldal ráhajtási félátt levájjuk.

Â

Â

Â
Â

A hosszabbik oldal mentén megkezdtem a beszélgetést. Ennek első lépéseket a vitorla szegélyét bevezetem, azt a felhajtási vonalra fektetve egy 15 cm hosszú fémlemezt, forrasztással a csatlóval felereltem rajta a kábelre és a rősztet a szájra vasaltam. Lépéseket ilyen módon végigmentem a vitorla oldalán. Ezt megismételtem újra a második felhajtással is. Ekkor már nem vezettem, mert a végtől az első felhajtás visszaegyenesezik. Ha ¼gyesek voltunk, a vitorla szegélye teljesen egyenes fog adni.

Á

Á

Aztán varrásokkal végigvarrtam, majd a többi szegélyt megismételtem ezeket a lépéseket. Előtte persze a felhajtási vonal mentén levágtam. Az első vitorla kivételével minden szegély pontosan a vonalra került, ott kissé igaztani kellett. Ilyen okok miatt, ezért mindig a hosszanti varrásokra csatlókat merőleges oldalt hagyjuk utolsónak, mert nem mutat valami jóval, ha az oldal nem párhuzamos a csatlókkal. Ez a leírás természetesen csak a latin vitorláira igaz, más alakoknál más a szabály.

Lehet más módszer is. A behajtott félre egy maszkoló csatlót ragasztunk. Ilyenkor a végső nem vizezzük. A felhajtás ugyanúgy történik, mint az előző esetben, vasalással a csatlóval. Végül a ragasztó csatlót lefejtjük a behajtott végére vasaljuk. A csatló leszedése meglehetősen macerás, ha ugyanis nem vagyunk óvatosak, a szájak szájakat magával viszi az anyag rojtos lesz. Ezért nem szoktam alkalmazni, annak ellenére, hogy sokkal pontosabb eredményt érhet el vele, mint az előzőben leírt módszerrel. Ha valaki kissé merev vitorlaszövet akar, a papírt akár szegélyben is hagyhatja,

A vitorlákra még egy erősítő csatlót is kellett varrni a fogószálak kábeleket számára. Ez úgy készült, hogy egy 10 mm vastagon csatlókat oldalánál 3-3 mm-t felhajtottam kábelzár, a vitorláira rajzolva a felvarrás helyét, 5 cm-ként technokodragasztottam, majd levartam. Ez volt a legnehezebb.

Aztán a kész vitorlát újra jóval kimostam, az óvatosan kivasaltam. Ez az óvatos azt jelenti, hogy a vasalás csak rajhelyezték, nem hőzogatjuk, mert ekkor a vitorla olyan mértékben deformálódik, hogy kezdhetjük el a munkát a munkát.

A vitorlát kábelzárrel is el kell látni. Ezek a szegélykötések az fogószálak kábeleket. A fogószálak kábeleknél jelentkező gyakori probléma, a kábeleket vissza állnak, gyakran természetellenes pozícióba vesznek fel. Ezen ön úgy segítettem, hogy a végüket egy csepp ragasztással a fogóhoz.. A többi munkát nem akarom részletezni, mert az egy szakkönyvet is megírtam.

Miután elkészültek a vitorlák nekikezdtem a vitorla rudaknak. Ezt a sorrendet mindenkinek ajánlom, mert a vitorlát a legnagyobb igyekezettel sem sikerül mindig pontosan varrni, az ha a kész vitorlákra rővidnek bizonyul az nagy bosszúság. Az OBI-ban vásárolt békka rudakból faragtam ki ezeket megfelelő alakra a csatlóval. Az első csatlóval a rudat darabokból készült. A rudakat erősen hűtött barna festékkel szívtattam.

A kárpitosi munkákat nem akarom részletezni, mert erről is rengeteg az irodalom. A kárpitoszat a tervrajz és a hajókészítés kárpitos alapjain kárpitosítható.

A kárpitoszatot a gy fontam. Primitív, mint minden magam készíttetése gép, de jóval másképp.

Á
Á

Á

A kárpitoszat anyaga Anchor nevű horgoláscső. Kapható 10, 20, 40, 60, 80 átmérőű vastagságban. Az ettől vastagabb kárpitoszatot persze sodorni kell. Ezek kombinációjából viszont rengeteg sok márt hozható ki, olyan sok, amennyire nincs is szükség. Mivel csak fehér szálban kapható a festés kikerülhetetlen volt. Ez a használati utasítást kárpitoszatot egyszerre dolog. Az illékony kárpitoszathoz barna ruhafestéket használtam. Mivel a gombolyag egyben nem festhető, motring kárpitoszatot beléle úgy, hogy a dohányzó asztal szálára tekertem, hogy össze ne gabalyodjon több helyen csőrnél lazán átkárpitosztam, aztán festettem, szárítottam, majd egy papírhengerre csavartam. A futó kárpitoszatot festéséhez alábbi keveréket használtam. Egy dl vízben megfázó 2 db teafiltert, 2 kárpitoszatot és egy csipetnyi szárga ruhafestéket teszek bele, ezzel egy tejeskávát készítek. A fonalat egyszerre átházom az oldaton, papírhengerre csavarom és szárítottom, úgy ahogy a kárpitoszatot.

Egy jó tanács. A kárpitoszatot mindig a sodrás eltt fessék meg.

Kárpitoszat a hajók kárpitoszatáról és vitorlázásról.

Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á
Á

Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á

Eredetileg úgy terveztem, hogy ez lesz a befejező rész, de nagyon sok munka van még hozzá. Olyanok, mint a csónak, a horgony, evezők stb, ezért ez a rész nagyon hosszú lenne. Így gondoltam, hogy az eddigi részt most ismertető további munkáim pedig egy újabb cikket írok majd.

Huszár László